

UCHWAŁA NR 1003/23
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO
z dnia 14 listopada 2023 r.

w sprawie rozpatrzenia uwag i wniosków z opiniowania oraz udostępnienia społeczeństwu projektu uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego zmieniającej uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Na podstawie art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 oraz z 2023 r. poz. 572 i 1688) oraz art. 91 ust. 9c i 9e w związku z art. 91 ust. 1, 2, 2b, 3a, 5, 7 i 9 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2022 r. poz. 2556 i 2687 oraz z 2023 r. poz. 877, 1506, 1688, 1719, 1762, 1890, 1963 i 2029), art. 42 i art. 55 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094, 1113, 1501, 1506, 1688, 1719, 1890, 1906 i 2029) oraz § 6 Załącznika do Uchwały nr LIX/1613/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24 sierpnia 2010 r. w sprawie określenia zasad konsultowania z radą działalności pożytku publicznego lub organizacjami pozarządowymi i podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, projektów aktów prawa miejscowego w obszarach dotyczących działalności statutowej tych organizacji (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2010 r. nr 338, poz. 2981) uchwała się, co następuje:

§ 1. Rozpatruje się uwagi i wnioski zgłoszone w trakcie opiniowania i udostępnienia społeczeństwu projektu uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego zmieniającej uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, w sposób wskazany w załączniku do uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Zestawienie uwag i wniosków złożonych w trakcie opiniowania i udostępnienia społeczeństwu projektu uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego zmieniającej uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko

Lp.	Podmiot zgłaszający uwagę	Dokument, do którego odnosi się uwaga	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia uwagi	Uzasadnienie
1.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi	Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	Prognoza winna zawierać identyfikację jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych występujących w obszarze projektu dokumentu na podstawie obecnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300) i rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r. poz. 335).	Uwzględniono	Dokonano uzupełnienia dokumentu w rozdziale 6.6 Gospodarowanie wodami.
		Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	W opinii Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi w tabeli 23 i 26 rozdziału 10 prognozy należy ująć oddziaływanie działań zaproponowanych w projekcie dokumentu na formy ochrony przyrody na terenie strefy łódzkiej.	Uwzględniono	Dokonano uzupełnienia dokumentu.
		Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu	W rozdziale 10 prognozy mowa jest o działaniach polegających na likwidacji dzikich wysypisk odpadów, które nie zostały ujęte w działaniach projektu dokumentu. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi wskazuje na możliwość rozważenia wprowadzenia do projektu dokumentu działania polegającego na likwidacji dzikich wysypisk odpadów.	Częściowo uwzględniono	Dokonano korekty zapisów prognozy oddziaływania na środowisko projektu programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej.
		Prognoza oddziaływania na środowisko projektu programu	Prognozę oddziaływania na środowisko należy uzupełnić w zakresie streszczenia sporządzonego w języku niespecjalistycznym zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. e ustawy o oś w taki sposób, aby rozdział ten odnosił się do	Uwzględniono	Dokonano korekty streszczenia dokumentu.

		ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	najistotniejszych informacji zawartych w poszczególnych rozdziałach prognozy.”		
2.	Polskie Forum Klimatyczne	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	<p>Ograniczenia używania kominków w tzw. dni smogowe nie mogą dotyczyć kominków spełniających wymogi Rozporządzenia o ekoprojekcie oraz norm krajów europejskich jak BimschV2 czy Nordic Swan. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>Postulujemy wprowadzenie, stosowanie i wyraźne rozgraniczenie w programie ochrony powietrza pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>Postulujemy uwzględnienie w programie ochrony powietrza miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń i zastosowanie do nich odpowiednich zapisów. Chodzi o zapisy uniemożliwiające wprowadzanie ograniczeń eksploatacji takich urządzeń i zapisy umożliwiające stosowanie dotacji i wspieranie wymiany urządzeń starych na nowe miejscowe ogrzewacze spełniające wymogi Rozporządzenia o ekoprojekcie.</p> <p>Postulujemy rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (głównie z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.</p> <p>W celu znacznie szybszej redukcji smogu oraz bezkosztowego ograniczenia ubóstwa energetycznego postulujemy wdrożenie „Uchwały o prawidłowym spalaniu”</p>	Nie uwzględniono	Zakaz palenia w kominkach dotyczy jedynie palenisk niebędących jedynym źródłem ciepła. Projekt programu ochrony powietrza dla strefy łódzkiej przewiduje wdrożenie zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania tylko w przypadku ogłoszenia 2 lub 3 poziomu ostrzegania, o których mowa w Planie działań krótkoterminowych (PDK). PDK jest wdrażany w ściśle określonych sytuacjach tj. w przypadku wystąpienia przekroczenia lub ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, czyli w sytuacjach mogących zagrażać zdrowiu i życiu mieszkańców. Zatem przedmiotowe ograniczenie ma charakter czasowy. Wprowadzenie zakazu pozwoli uniknąć dodatkowej emisji substancji do powietrza. Kominki spełniające wymogi ekoprojektu również są źródłem zanieczyszczeń do powietrza. Rozporządzenie dot. ekoprojektu określa minimalny standard urządzeń grzewczych które muszą spełniać aby mogły zostać wprowadzone i użytkowane na rynku UE. Powyższe nie oznacza, że urządzenia takie nie

			<p>(https://www.facebook.com/UOPSp1) oraz edukacje mieszkańców o czystym spalaniu paliw stałych zgodnie z zaleceniami dostępnymi na stronie czysteogrzewanie.pl.</p>		<p>powodują zanieczyszczenia powietrza.</p> <p>Delegację prawną stanowi pkt 1 ppkt. 1 załącznika do rozporządzenia z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1159) – „Przykłady możliwych działań krótkoterminowych i ograniczeń wynikających z planu działań krótkoterminowych” gdzie wskazano, iż działania krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji emisji powierzchniowej mogą polegać na czasowym zakazie palenia w kominkach jeżeli nie stanowią one jedyne źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym.</p> <p>W 2022 r. Komisja ds. środowiska Parlamentu Europejskiego przegłosowała poprawki dotyczące ograniczenia dotacji za produkcję zielonej energii powstającej w wyniku spalania biomasy leśnej. Poprawka zakłada że pierwotna biomasa drzewna nie będzie już dotowana. Mianem pierwotnej biomasy leśnej określane jest drewno pozyskane bezpośrednio w lasach i wykorzystywane przez branżę energetyczną do produkcji zielonej energii.</p> <p>Spalanie biomasy wiąże się z</p>
--	--	--	---	--	--

					<p>ryzykiem niespełniania przez nią jakościowych parametrów zwłaszcza dot. wilgotności.</p> <p>Wskazane w Programie ochrony powietrza działanie naprawcze polegające na redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW przewiduje z zastąpienie nieefektywnych źródeł ciepła zasilanych węglem piecami/kotłami węglowymi lub na biomasę spełniającymi wymagania ekoprojektu.</p> <p>W Planie działań krótkoterminowych (Poziomy 2 i 3) dla działania dot. zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania określony zostanie wyjątek od zakazu, poprzez dodanie zapisu, że zakaz „nie dotyczy sytuacji, gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna na skutek awarii”.</p> <p>W rozdziale 7.2 pkt 2 „Prowadzenie edukacji ekologicznej” wskazano, iż działania powinny obejmować promowanie wiedzy na temat niskoemisyjnych paliw stałych oraz prawidłowej eksploatacji instalacji do spalania paliw stałych, a także przewodów kominowych.</p>
--	--	--	--	--	---

3.	Polski Alarm Smogowy	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	Poddany konsultacjom program ochrony powietrza dla strefy łódzkiej stwierdza, że: „Analiza przyczyn przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu i ozonu w strefie łódzkiej wykazała, że głównym, źródłem je powodującym jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, przy czym emisja związana jest bezpośrednio z obszarem przekroczeń.”	Częściowo uwzględniono	-
4.	Fundacja Frank Bold		Biorąc pod uwagę fakt, że to właśnie ogrzewanie w źródłach małej mocy (poniżej 1 MW) stanowi główną przyczynę zanieczyszczenia powietrza w strefie, POP powinien zawierać szereg działań, które doprowadzą do znacznego ograniczenia emisji z tych źródeł. Zaproponowane w POP działania są słuszne, jednak ich zakres jest dalece niewystarczający. W związku z powyższym proponujemy następujące zmiany.		
5.	Osoba fizyczna				
6.	Health & Environment Alliance [HEAL]				
			Działanie PL1001_ZSO - Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW		Działanie PL1001_ZSO - Redukcja emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW
			Działanie to w swoich ogólnych założeniach jest słuszne i powinno stanowić podstawę programu, choć wymaga znaczących modyfikacji.		Ograniczenia w zakresie stosowania paliw i urządzeń na obszarze województwa lub jego części mogą być wprowadzane uchwałą sejmiku województwa w trybie art. 96 ustawy Prawo ochrony środowiska. Procedura wprowadzenia tzw. uchwały antysmogowej prowadzona była niezależnie od Programu ochrony powietrza. W ramach tej procedury prowadzone również były konsultacje społeczne. W Programie wskazano hierarchię instalowania źródeł energii w przypadku nowych lokali zgodnie z którą montaż nowych kotłów węglowych lub na biomasę zasilanych automatycznie
			Niestety przyjęte w POP wskaźniki są znacząco za niskie i nie są skorelowane z tzw. uchwałą antysmogową dla województwa łódzkiego. Program zakłada, że na przestrzeni lat 2023-2026 nieefektywne źródła ciepła na paliwa stałe zostaną wymienione na nowoczesne systemy grzewcze na powierzchni 2 595 007 m ² - dane dla całego województwa, czyli strefy łódzkiej i strefy aglomeracja łódzka. Przyjmując uśredniony metraż dla gospodarstwa domowego (budownictwo jednorodzinne i wielorodzinne) na poziomie 74 m ² (dane Głównego Urzędu Statystycznego), daje to likwidację nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe w ciągu tych 4 lat w zaledwie 35 067 gospodarstwach domowych. Z danych uzyskanych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków wynika, że w województwie łódzkim na dzień 1.11.2022 zadeklarowanych było ponad 150 000		

		<p>kotłów poniżej 3 klasy lub które nie mają tabliczki znamionowej. Zgodnie z uchwałą antysmogową kotły te powinny przestać być użytkowane do 1.1.2025. Wskaźniki przyjęte w POP powinny odnosić się zarówno do danych CEEB oraz do wymogów uchwały antysmogowej - tak obecnie nie jest. Co więcej, można założyć, że przyjęty wskaźnik jest tak niski, że nie odzwierciedla nawet obecnego tempa wymiany nieefektywnych systemów grzewczych opartych o paliwa stałe. Jedynie w ostatnim roku mieszkańcy województwa łódzkiego złożyli około 13 500 wniosków o dofinansowanie nowego źródła ciepła do Programu Czyste Powietrze. Wymiany źródeł ciepła dofinansowywane są też z innych programów, np. przez gminy, a część mieszkańców robi to na własną rękę, nie korzystając z dotacji. Można więc przyjąć, że na przestrzeni ostatnich 12 miesięcy zlikwidowano lub rozpoczęto proces likwidacji około 25 000 nieefektywnych źródeł ciepła opartych o paliwa stałe. Tak niskie wskaźniki zawarte w proponowanym POP nie będą działać motywująco na zwiększenie tempa wymiany, które jest konieczne dla wdrożenia uchwały antysmogowej w województwie łódzkim.</p> <p>Ponadto, działanie to powinno wprowadzić zakaz montażu nowych kotłów na węgiel w całym województwie. Rekomendacja ta wynika z szeregu przesłanek, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nowych wytycznych Światowej Organizacji Zdrowia dotyczących rekomendowanych poziomów dopuszczalnych stężeń dla zanieczyszczeń, które są znacznie niższe niż obowiązujące obecnie w Polsce; - projektowanych zmian w tym zakresie w prawodawstwie Unii Europejskiej, których celem również jest znaczne zaostrzenie norm jakości powietrza; - Polityki Energetycznej Polski do 2040, która przewiduje odejście od spalania węgla w indywidualnych instalacjach grzewczych (do 2030 roku w miastach oraz do 2040 roku na terenach wiejskich); - doświadczeń kryzysu energetycznego w 2022 roku, który 	<p>spełniających wymagania ekoprojektu jest na ostatnim miejscu.</p> <p>Wprowadzenie zakazu montażu nowych kotłów na węgiel mogłoby wpłynąć negatywnie na interes konsumentów i zapewnienie komfortu cieplnego oraz mogłoby doprowadzić do pogłębiania rozwarstwienia społecznego i powiększania skali ubóstwa energetycznego.</p> <p>Część budynków nie ma dostępu do sieci ciepłowniczej ani gazowej.</p> <p>Konsultowany Program ochrony powietrza dla strefy łódzkiej został opracowany w celu weryfikacji efektywności założeń bazowego Programu ochrony powietrza oraz oceny, czy założenia te są wystarczające do osiągnięcia głównego celu jakim jest poprawa jakości powietrza na obszarze strefy. W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, iż obecne założenia dotyczące likwidacji nieefektywnych źródeł ciepła na obszarze województwa łódzkiego są niewystarczające, stąd w Programie przyjęto dodatkowe działania mające zapewnić dodatkową redukcję nieefektywnych źródeł ciepła.</p> <p>Przyjęte założenia wynikają z Rocznej oceny jakości powietrza dla województwa łódzkiego, Raport wojewódzki za 2021 r., jak również zmiany „uchwały antysmogowej” dla</p>
--	--	---	---

			<p>doprowadził do gwałtownego wzrostu cen węgla i spadku jego podaży.</p> <p>Biorąc powyższe czynniki pod uwagę, należy ograniczać instalację nowych źródeł grzewczych, które przyczyniają się do zanieczyszczenia powietrza.</p>		<p>województwa łódzkiego. Założenia określone w Programie mają za zadanie wspomóc spełnienie założeń programu bazowego i stanowią minimalny stopień działań, które pozwolą na osiągnięcie głównych założonych celów, przede wszystkim poprawy jakości powietrza na terenie województwa łódzkiego.</p>
			<p>Działanie PL1001_EE - Prowadzenie edukacji ekologicznej</p> <p>Intensywne działania informacyjno-edukacyjne są ważnym elementem wdrażania uchwały antysmogowej i likwidacji nieefektywnych źródeł na paliwa stałe. Zaproponowane działania ogranicza się jednak tylko do prowadzenia akcji edukacyjnych, podczas gdy w zakresie informowania można podjąć znacznie szersze działania, co przełoży się na zwiększenie tempa wymiany starych systemów grzewczych. W związku z tym proponujemy następujące zmiany w tym działaniu.</p> <p>Zobowiązanie wszystkich gmin do utworzenia i utrzymania punktów obsługi programu Czyste Powietrze, który oferuje dotacje na wymianę starych kotłów na paliwa stałe oraz termomodernizację budynków. Podobne rozwiązanie zostało przyjęte z powodzeniem w Małopolsce.</p> <p>Zobligowanie gmin do zatrudnienia specjalnych doradców, którzy pomogą mieszkańcom przy wymianie starych kotłów, termomodernizacji budynków czy instalacji OZE oraz będą edukować ich w kwestiach jakości powietrza. Liczba potrzebnych ekodoradców powinna być zależna od wielkości gminy. W gminach o liczbie mieszkańców do 20 tys. należy zatrudnić co najmniej 1 ekodoradcę, w gminach o liczbie mieszkańców powyżej 20 tys. – co najmniej 2 ekodoradców, w gminach o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys. – co</p>		<p>Działanie PL1001_EE - Prowadzenie edukacji ekologicznej</p> <p>Program ochrony powietrza określa ramy do podejmowania dalszych działań. Utworzenie i utrzymywanie punktów obsługi programu Czyste Powietrze, zatrudnienie doradców energetycznych oraz umieszczenia informacji o jakości powietrza, uchwale antysmogowej i dostępnych dotacjach na głównej stronie internetowej gminy wpisują się w zakres działań edukacyjnych. Powyższe działania są prowadzone przez gminy.</p> <p>Należy wskazać, że w Programie ochrony powietrza dla strefy łódzkiej, zostały określone wymagania ilościowo-jakościowe dla działań edukacyjnych, zarówno poprzez określenie efektu rzeczowego – tj. ilości wydarzeń edukacyjnych, jak również opisanie szerokiego zakresu działań edukacyjnych, jakie mogą być realizowane.</p>

		<p>najmniej 3 ekodoradców, a w mieście Łódź – co najmniej 6 Ekodoradców. Finansowanie doradców powinien wesprzeć Urząd Marszałkowski, wykorzystując do tego fundusze unijne.</p> <p>Gminy powinny być również zobowiązane do umieszczenia informacji o jakości powietrza, uchwale antysmogowej i dostępnych dotacjach na głównej stronie internetowej gminy. Jest to działanie praktycznie bezkosztowe, a może przelożyć się na znaczny wzrost świadomości społecznej w zakresie konieczności poprawy jakości powietrza. Taki obowiązek został wprowadzony w małopolskim POP.</p> <p>Obecny zapis obligujący gminy do przeprowadzenia 3 akcji edukacyjnych rocznie jest nieprecyzyjny. Niestety nie określono wymagań ilościowo-jakościowych dla tych działań, przez co będzie to mogło być wszystko – od szeroko zakrojonych kampanii po kameralne spotkania dla kilku osób. Gminy powinny być zobowiązane do dotarcia z informacją o wymogach uchwały antysmogowej i możliwych źródłach dofinansowania do wymiany kotłów co najmniej raz na pół roku do każdego punktu adresowego, pod którym eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe (dane dostępne są dla gmin w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków). Działanie takie można skoordynować z wysyłką zawiadomień o podatku od nieruchomości, przez co może być ono wdrożone praktycznie bezkosztowo. Takie działanie zostało zapisane w małopolskim POP.</p> <p>Warto również rozważyć zwiększenie liczby akcji informacyjno-edukacyjnych dla większych gmin. Przykładowo w województwie mazowieckim największe gminy zobligowane są przeprowadzenia 5 takich inicjatyw rocznie.</p>		
--	--	---	--	--

		<p>Działanie PL1001_KPP - Prowadzenie działań kontrolnych</p> <p>Skuteczna egzekucja przepisów jest kluczowym elementem dla wdrożenia uchwały antysmogowej. Założone działanie jest słuszne, jednak przyjęte wskaźniki są znacząco za niskie. Rekomendujemy w tym względzie przyjęcie wskaźników wprowadzonych już w małopolskim POPIe:</p> <p>Kontrole powinny corocznie objąć:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 120 budynków w gminach o liczbie mieszkańców do 10 tys., - 200 budynków w gminach o liczbie mieszkańców między 10 tys. a 20 tys., - 400 budynków w gminach o liczbie mieszkańców między 20 tys. a 50 tys., - 1000 budynków w gminach o liczbie mieszkańców powyżej 50 tys. <p>Ponadto, Urząd Marszałkowski powinien przygotować wytyczne do procedury kontroli palenisk, tak aby ujedynolicić działania gmin w tym względzie. Warto również zadbać o wsparcie finansowe działań kontrolnych prowadzonych przez gminy. Urząd Marszałkowski może do tego wykorzystać zarządzane przez siebie fundusze unijne - np. dofinansowania do wyposażenia urzędników i straży gminnych.</p>	<p>Działanie PL1001_KPP - Prowadzenie działań kontrolnych</p> <p>Proponowana liczba kontroli jest, minimalną liczbą kontroli, która musi zostać przeprowadzona przez gminy, dla prawidłowej realizacji założeń Programu.</p> <p>W przypadku gdy gmina uzna, że działanie to jest mało wystarczające może zwiększyć ilość prowadzonych kontroli, biorąc pod uwagę, że przepisy prawa również nakładają na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązek kontroli w zakresie utrzymania czystości i porządku w gminie.</p> <p>Program ochrony powietrza określa ramy do podejmowania dalszych działań w związku z powyższym nie ma konieczności przygotowywania wytycznych do procedury kontroli palenisk. Regulacje w zakresie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska zostały zawarte m.in. w ustawie Prawo ochrony środowiska.</p> <p>W rozdziale 7.6 wskazane zostały możliwe źródła finansowania działań naprawczych.</p>
--	--	---	--

		<p>Ograniczenia emisji z transportu drogowego</p> <p>W wykazie i opisie planowanych do realizacji priorytetowych działań naprawczych nie uwzględniono działań ukierunkowanych na ograniczenie emisji z transportu drogowego. Należy wskazać, że zgodnie z projektem programu ochrony powietrza, udział emisji z transportu drogowego w ładunku emisji powstałym w granicach strefy łódzkiej wynosi 5,7% w zakresie PM10 i 6,0% w zakresie PM2,5. Udział ten w skali całego regionu jest zatem niewielki, ale nie pomijalny. Ponadto, oczywistym jest, że w centrum miasta oraz przy głównych ciągach komunikacyjnych udział ten jest znacząco wyższy i może stanowić główne źródło zanieczyszczenia powietrza. Ponadto, transport drogowy wiąże się ze zjawiskiem unosu wtórnego.</p> <p>W związku z powyższym wśród działań naprawczych powinny znaleźć się również działania ukierunkowane na ograniczenie emisji z transportu drogowego. Takimi działaniami są przede wszystkim działania zmierzające do bezpośredniego ograniczenia ruchu samochodowego, w centrach miast (strefy płatnego parkowania, strefy ograniczonego ruchu, strefy czystego transportu), nasadzenia zieleni przy głównych ciągach komunikacyjnych, rozwój transportu zbiorowego na poziomie lokalnym i regionalnym, rozwój infrastruktury rowerowej. Ograniczeniu wtórnego unosu pyłu służy również obowiązek czyszczenia ulic na mokro.</p>	<p>Ograniczenia emisji z transportu drogowego</p> <p>Prowadzone analizy wskazują, że transport drogowy nie jest główną przyczyną występowania przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu na terenie strefy łódzkiej, zatem nie ma konieczności wskazywania działań naprawczych ukierunkowanych na ograniczenie emisji z transportu drogowego, jako działań priorytetowych.</p> <p>Ponadto, w podrozdziale 7.1 części opisowej „Kierunki działań naprawczych” w pkt 2 wskazane zostały działania ograniczające emisję pierwotną oraz wtórną z transportu drogowego. Dodatkowo, w rozdziale 5 Planu działań krótkoterminowych przedstawiono sposoby organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie łódzkiej, które obejmują działania na rzecz ograniczenia emisji z transportu drogowego wskazane w uwadze.</p> <p>Należy również podkreślić, że działania, ukierunkowane na ograniczenie emisji z transportu drogowego regulują także inne ogólnie obowiązujące przepisy prawa m.in. Prawo o ruchu drogowym, czy też ustawa o transporcie drogowym.</p>
--	--	--	---

		<p>Uwagi do Planu działań krótkoterminowych</p> <p>W Planie działań krótkoterminowych nie przewidziano żadnych działań w celu zmniejszenia narażenia zdrowia ludzi w przypadku wystąpienia 1 poziomu ostrzegania. Działania ostrzegawcze i operacyjne przewidziane są dopiero od 2 poziomu ostrzegania. Takiego rozwiązania nie można zaakceptować, ponieważ już ryzyko przekroczenia poziomów docelowych i dopuszczalnych zanieczyszczeń wiąże się ze znaczącym zagrożeniem dla zdrowia i życia ludzi, w szczególności grup najbardziej narażonych - dzieci, osób starszych, osób cierpiących na schorzenia układu krążeniowo-oddechowego.</p> <p>Należy podkreślić, że w niektórych województwach (mazowieckie, małopolskie) już od 1 poziomu ostrzegania wprowadza się działania nie tylko ostrzegawcze, ale nawet zakaz eksploatacji instalacji na paliwa stałe, które nie stanowią głównego źródła ogrzewania (przede wszystkim kominków i piecyków ozdobnych użytkowanych w celach rekreacyjnych).</p> <p>Warto zauważyć, że obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne zanieczyszczeń, w tym pyłu PM10 i PM2,5, są znacznie mniej rygorystyczne, niż wytyczne Światowej Organizacji Zdrowia, które określają względnie bezpieczne dla zdrowia tych poziomy zanieczyszczeń. Przekroczenie poziomu docelowego lub dopuszczalnego jest sytuacją nieakceptowalną z punktu widzenia prawa krajowego i unijnego, stanowi bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi, w związku z czym powinno spotkać się z szybką i efektywną reakcją w postaci działań krótkoterminowych.</p> <p>Ponadto, brak jakichkolwiek działań krótkoterminowych w przypadku ryzyka przekroczenia poziomów docelowych lub dopuszczalnych jest niezgodny z § 9 pkt 2 lit. b rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2019 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. poz. 1159), zgodnie z</p>	<p>Uwagi do Planu działań krótkoterminowych</p> <p>Uzupełniono zapisy w Planie działań krótkoterminowych, poprzez dopisanie działań mających na celu zmniejszenie narażenia ludzi w przypadku wystąpienia 1 poziomu ostrzegania.</p> <p>W odniesieniu do uwagi dotyczącej działań operacyjnych wdrażanych w przypadku ogłoszenia 2 lub 3 poziomu ostrzegania, rozszerzono zakaz palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania o ogrzewacze wolnostojące i piece kaflowe.</p> <p>Odnosząc się do uwagi, iż zakaz spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi obowiązuje wszędzie, a nie tylko na terenach zabudowanych należy zauważyć iż działanie operacyjne dotyczy kontroli tego zakazu na terenach zabudowanych mając na uwadze że zanieczyszczenie powietrza jest większe na terenach o ścisłej zabudowie.</p>
--	--	---	---

		<p>którym część opisowa planu obejmuje w szczególności działania krótkoterminowe przewidziane do realizacji w przypadku przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych.</p> <p>Odnosząc się do działań operacyjnych wdrażanych w przypadku ogłoszenia 2 i 3 poziomu ostrzeżenia należy wskazać, że sformułowanie zakaz palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania jest nieprecyzyjne i może prowadzić do powstania wątpliwości interpretacyjnych, które utrudnią egzekwowanie zakazu. Ponadto, ograniczenie zakazu wyłącznie do kominków skutkować może dalszą eksploatacją instalacji takich jak piece kaflowe, kozy itp. W związku z tym sugeruje się zmianę ww. sformułowania na następujące: zakaz eksploatacji miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe (np. kominków, kóz, pieców), jeżeli nie stanowią jedynego źródła ogrzewania. Należy również rozważyć poszerzenie tego zakazu o kotły na paliwo stałe niespełniające wymagań ekoprojektu lub 5 klasy wg. normy PN-EN 303-5, które nie stanowią głównego źródła ogrzewania (np. jeśli dom lub lokal wyposażony jest w dwa kotły na paliwo stałe, kocioł gazowy lub elektryczny albo pompę ciepła).</p> <p>W zakresie, w jakim plan działań krótkoterminowych przewiduje prowadzenie kontroli gospodarstw domowych pod kątem spalania odpadów oraz realizacji zapisów uchwały antysmogowej oraz kontroli w zakresie zakazu spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi na terenach zabudowanych należy określić wymaganą liczbę takich kontroli w ciągu doby. W innym przypadku niemożliwa będzie kontrola realizacji tego działania przez gminy. Ponadto, należy podkreślić, że zakaz spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi obowiązuje wszędzie, a nie tylko na terenach zabudowanych. Odpady tego rodzaju podlegają bowiem selektywnej zbiórce (ew. kompostowaniu lub odzyskowi poprzez spalanie w instalacjach), a ich termiczne przekształcanie poza instalacjami stanowi w każdym przypadku wykroczenie.</p>		
--	--	---	--	--

7.	<p align="center">Burmistrz Poddębice</p>	<p>Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej</p>	<p>Burmistrz Poddębic pozytywnie opiniuje projekt uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego zmieniającej uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, pod następującymi warunkami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. doprecyzowania zapisów uchwały w zakresie prowadzenia działań kontrolnych (Tabela 34.), a mianowicie przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach, 2. wykreślenia obowiązku realizacji działania naprawczego PL1002_ZSO określonego w tabeli 32 przez Gminę Poddębice. <p>W ocenie Burmistrza Poddębic zapis dotyczący prowadzenia działań kontrolnych w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach nie jest wystarczająco doprecyzowany, gdyż w żaden sposób nie wynika z niego w jaki sposób takie kontrole winny być prowadzone przy zachowaniu przepisów BHP. Samo wejście do kotłowni i obejrzenie opału nic nie zmienia i nie ma żadnego uzasadnienia. Doświadczenie nasze wskazuje iż, żeby właściwie przeprowadzić kontrolę trzeba podpisać umowę z laboratorium pobierającym próbki odpadów paleniskowych w celu dokładnego zbadania źródła emisji. Wyłonienie takiego laboratorium nie zawsze jest możliwe. Doświadczenie wskazuje, że żadne laboratorium z terenu województwa łódzkiego nie złożyło oferty na przeprowadzenie badań w tym zakresie.</p> <p>W roku 2020 Gmina Poddębice w związku z prowadzoną kontrolą (przed okresem pandemii) współpracowała z Centralnym Laboratorium Pomiarowo-Badawczym Sp. z o.o. ul. Rybnicka 6, 44-335 Jastrzębie Zdrój w zakresie przeprowadzenia badań próbek odpadu paleniskowego w zakresie badania na zawartość chloru i zawartość metali (5 metali) - badanie akredytowane oraz badanie morfologii próbek – badanie nieakredytowane.</p>	<p>Częściowo uwzględniono</p>	<p>Przedmiotowy dokument określa ramy do podejmowania dalszych działań w związku z powyższym nie ma konieczności przygotowywania wytycznych do procedury kontroli. Regulacje w zakresie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska zostały zawarte m.in. w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy prawa nakładają na wójtów, burmistrzów i prezydentów miast obowiązek kontroli również w zakresie utrzymania czystości i porządku. Kontrole powinny być prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. W tabeli 41 jako wskaźnik monitorowania ujęta zostanie liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie przestrzegania zakazu wypalania traw i łąk.</p> <p>Program nie określa, iż całość kosztów powinna pochodzić z budżetu gminy. Dokument wskazuje różne formy finansowania działań (podrozdział 7.6). Program Czyste Powietrze wskazany został jako jedna z możliwych form finansowania.</p> <p>Realizacja działań dla gminy Poddębice została określona ze względu na przekroczenie stężeń poziomu docelowego B(a)P. Co świadczy o tym, że prowadzone obecnie działania mające na celu zmniejszenie emisji zanieczyszczeń nie są wystarczające. Dlatego dla zadania PL1002_ZSO</p>
----	--	---	--	-------------------------------	--

		<p>W latach 2021 - 2022 wyłonienie wykonawcy usługi w celu poboru próbek odpadów paleniskowych było niemożliwe z uwagi na panującą pandemię COVID-19, pomimo zarezerwowanych na ten cel środków w budżecie.</p> <p>W roku obecnym Gmina Poddębice posiada środki zabezpieczone na ten cel i podejmie działania takie, jak w 2020 r. czyli dokona kontroli wraz z pobraniem próbek odpadu paleniskowego w zakresie badania na zawartość chloru i zawartość metali (5 metali) - badanie akredytowane oraz badanie morfologii próbki – badanie nieakredytowane.</p> <p>Ponadto niezrozumiały jest dla Burmistrza Poddębic wskaźnik monitorowania (Działanie nr PL 1002/03) str. 165 „liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach nieprzeznaczonych do tego, wraz z podaniem liczby popełnionych wykroczeń, udzielonych pouczeń, wystawionych mandatów, spraw skierowanych do sądu” przedmiotowy zapis nie obejmuje wskaźnika monitorowania przestrzegania zakazu wypalania traw i łąk wskazanego w tabeli 34 „Opis działań (...) 2) Zakres działań: - przestrzeganie zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach, - przestrzeganie zakazu wypalania traw i łąk.”</p> <p>Ponadto powstaje pytanie czym sugeruje się Urząd Marszałkowski w Łodzi zobowiązując Gminę Poddębice do ponoszenia począwszy od roku 2024 roku do 2026 łącznych kosztów w wysokości 1.053.000 zł na realizację działania naprawczego PL1002_ZSO określonego w tabeli 32 w sytuacji, gdy Gmina Poddębice od lat podejmuje działania mające na celu ochronę powietrza realizując m. in. przedsięwzięcia ograniczające niską emisję. Rada Miejska w Poddębicach w dniu 20 grudnia 2000 r. powołała Geotermię Poddębice Sp. z o.o. Geotermia Poddębice to gminna spółka zajmująca się wydobyciem i zagospodarowaniem wody geotermalnej. Woda geotermalna w Poddębicach</p>	<p>przewidziano udział gminy Poddębice.</p> <p>Efekt rzeczowy został określony z wykorzystaniem danych o wielkości emisji, przekazanych przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami („KOBiZE”) do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska („GIOŚ”) oraz Roczną ocenę jakości powietrza w województwie łódzkim za rok 2021. W oparciu o ww. informacje oraz dokumenty strategiczne wskazujące plany scenariusza bazowego zweryfikowano efekt redukcji emisji zanieczyszczeń względem roku 2021. Analiza wykazała niewystarczający poziom redukcji emisji zanieczyszczeń dla scenariusza bazowego, dlatego też określono działania naprawcze, które pozwolą osiągnąć poziom redukcji zanieczyszczeń do roku 2026 z udziałem scenariusza redukcji.</p> <p>Wymaganą powierzchnię zmiany sposobu ogrzewania określono w oparciu o wielkość emisji pochodzącej ze źródeł przyczyniających się do ponadnormatywnych wartości stężeń zanieczyszczeń w powietrzu oraz wskaźnika redukcji emisji związanej z realizacją działań naprawczych w zakresie redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł o mocy <1MW. Oszacowano, że wartość zadania wyniesie w latach 2024-2026</p>
--	--	--	---

		<p>wykorzystywana jest m. in. do celów grzewczych od 2014 r.</p> <p>Przyniosło to wiele korzyści dla mieszkańców, miasta oraz dla środowiska, w tym w szczególności z zakresu ochrony powietrza i ograniczenia niskiej emisji.</p> <p>Obecnie znajdująca się na terenie Poddębic Geotermia dzięki wysokiej temperaturze wody termalnej o mocy cieplnej zamówionej 6,8 MW produkuje i dystrybuuje ciepło do odbiorców instytucjonalnych i indywidualnych na terenie miasta Poddębice. Jest to ciepło zeroemisyjne.</p> <p>Jak wynika z zestawienia sporządzonego przez Geotermię Poddębice Sp. z o.o według stanu na koniec roku 2022 r. - 126 obiektów korzystało z ciepła geotermalnego. Podłączono m. in. wszystkie budynki użyteczności publicznej, wszystkie bloki mieszkalne, które opalane były indywidualnymi źródłami lub kotłowniami osiedlowymi na gaz ziemny albo biomasę oraz częściowo zabudowę jednorodziną. <i>Dzięki temu zdecydowana większość mieszkańców Poddębic może oddychać świeżym powietrzem bez zanieczyszczenia pyłem.</i></p> <p><i>Gmina Poddębice liczy ok. 15 tysięcy mieszkańców, z czego ok. 7 tysięcy mieszka w samym mieście Poddębice. Gmina Poddębice wykorzystuje odnawialne źródła energii. W tym celu powstała wymiennikownia geotermalna, a następnie geotermalna sieć cieplna, do której zostały podłączone bloki mieszkalne na osiedlu Północ i 500-lecia w Poddębicach oraz budynki użyteczności publicznej. W 2018 roku wykonane zostało przyłącze ciepłownicze z węzłem cieplnym do hali sportowej przy szkole podstawowej na ul. Polnej, przyłącze cieplne do budynku wielorodzinnego na ul. Targowej 2. Przebudowano również węzeł cieplny c.w.u. przy kotłowni na ul. Cichej 4 w Poddębicach. Geotermalna sieć cieplna swym zasięgiem sięgnęła również dwóch budynków szeregowych wielorodzinnych na ul. Dojazd. Obecnie z geotermalnego źródła korzysta około 75% ludności miasta.</i></p> <p>Ziemna sieć gazowa jest dostępna na terenie całego miasta. Z informacji posiadanych przez Urząd Miejski w Poddębicach</p>	<p>ok. 1 053 tys. złotych.</p> <p>Kwestie dotyczące określenia efektywności ekonomicznej, doprecyzowano w podrozdziale 7.1 Programu.</p> <p>Na terenie gmin Dalików, Wartkowice i Zadzim, nie zaobserwowano przekroczenia wartości progowych zgodnie z Roczną oceną jakości powietrza w województwie łódzkim, raport wojewódzki za rok 2021. Dlatego nie zostały dla nich zaplanowane działania naprawcze w zakresie działania PL1002_ZSO.</p> <p>Zakres działania naprawczego dot. redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW obejmuje rozbudowę sieci ciepłowniczych (w tym również zasilanej wodami geotermalnymi) oraz gazowych umożliwiającą podłączenie nowych użytkowników. Koszy poniesione na realizację ww. działań powinny zostać wskazane w sprawozdaniu z realizacji Programu ochrony powietrza.</p>
--	--	---	--

			<p>według stanu na dzień 31 grudnia 2022r. - 984 obiekty korzystały z przyłącza gazu ziemnego na terenie Miasta i Gminy Poddębice.</p> <p>Przyczynia się to również do znaczącego ograniczenia emisji do atmosfery m. in. CO2 (dwutlenek węgla), ale także innych związków zanieczyszczających powietrze.</p> <p>Ponadto dostępny jest program Czyste Powietrze w ramach, którego istnieje już dofinansowanie na wymianę starych pieców tzw. kopciuchów na ekologiczne. Dublowanie dofinansowań niczego nie zmieni, gdyż osoby, które będą chciały skorzystać z takiego dofinansowania mają już taką możliwość.</p> <p>Z tabeli 32 wynika również, iż Gminy Dalików, Wartkowice i Zadzim nie zostały obciążone realizacją działania naprawczego PL1002_ZSO i tym samym nie zostały obciążone ponoszeniem w związku z tym żadnych kosztów. Brak informacji z czego to wynika.</p> <p>Podsumowując w ocenie Burmistrza brak jest uzasadnienia do nakładania na Gminę Poddębice ww. obowiązku realizacji działania naprawczego PL1002_ZSO określonego w tabeli 32</p>		
8.	Wójt Gminy Strzelce	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	<p>Wójt Gminy Strzelce uzgadnia pozytywnie projekt uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego zmieniającej uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej.</p> <p>Po przeanalizowaniu treści projektu uchwały organ ten wnosi następujące uwagi:</p> <p>- wątpliwości budzą zapisy dotyczące ograniczeń i zakazów eksploatacji urządzeń na odnawialne paliwa stałe, spełniających wymogi ekoprojektu (ogranicza się stosowanie drewna będącego odnawialnym źródłem energii).</p>	Nie uwzględniono	Projekt Programu ochrony powietrza nie ogranicza eksploatacji urządzeń na odnawialne paliwa stałe, spełniających wymogi ekoprojektu, przewiduje jedynie zakaz palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania, tylko w przypadku ogłoszenia 2 lub 3 poziomu ostrzegania, o których mowa w Planie działań krótkoterminowych (PDK). PDK jest wdrażany w ściśle określonych sytuacjach tj. w przypadku wystąpienia przekroczenia lub ryzyka

					<p>wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, a więc w sytuacjach mogących zagrażać zdrowiu i życiu mieszkańców. Zatem przedmiotowe ograniczenie ma charakter czasowy. Wprowadzenie zakazu pozwoli uniknąć dodatkowej emisji substancji do powietrza. Kominki spełniające wymogi ekoprojektu również są źródłem zanieczyszczeń do powietrza. Rozporządzenie dot. ekoprojektu określa minimalny standard urządzeń grzewczych, które muszą one spełniać aby mogły zostać wprowadzone i użytkowane na rynku UE. Powyższe nie oznacza, że urządzenia takie nie powodują w ogóle zanieczyszczenia powietrza.</p> <p>W 2022 r. Komisja ds. środowiska Parlamentu Europejskiego przegłosowała poprawki dotyczące ograniczenia dotacji za produkcję zielonej energii powstającej w wyniku spalania biomasy leśnej. Poprawka zakłada, że pierwotna biomasa drzewna nie będzie już dotowana. Mianem pierwotnej biomasy leśnej określane jest drewno pozyskane bezpośrednio w lasach i wykorzystywane przez branżę energetyczną do produkcji zielonej energii.</p> <p>Spalanie biomasy wiąże się z ryzykiem niespełniania przez nią</p>
--	--	--	--	--	---

					<p>jakościowych parametrów zwłaszcza dot. wilgotności.</p> <p>Wskazane w Programie ochrony powietrza działanie naprawcze polegające na redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW przewiduje zastąpienie nieefektywnych źródeł ciepła zasilanych węglem - piecami/kotłami węglowymi lub na biomasę spełniającymi wymagania ekoprojektu.</p>
9.	Wójt Gminy Dalików	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	Opiniuję pozytywnie projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej wraz z prognozą oddziaływania na środowisko. Wskazuję na konieczność określenia/sprecyzowania w uchwale w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej niżej wymienionych uwag:	-	-
			Uzależnić liczbę rocznych kontroli dotyczących przestrzegania przepisów ograniczających użycia paliw do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów od liczby mieszkańców — wskazane w projekcie uchwały 2 warianty to za mało.	Nie uwzględniono	Efekt rzeczowy określony w Programie ochrony powietrza w postaci liczby kontroli nie uległ zmianie względem lat 2021-2023. Sprawozdawczość z realizacji programu ochrony powietrza wskazuje, iż określony poziom kontroli jest wystarczający.
			Opracować wytyczne, zgodnie z którymi samorząd gminny miałby wykonywać powierzone zadania np. porozumienia, upoważnienia i obowiązki osoby przeprowadzającej kontrolę, BHP, szkolenia, finansowanie zadania. W gminach wiejskich brak jest osób z uprawnieniami, a w rzeczywistości zadania przypisane innym instytucjom będzie musiała wykonać jednostka samorządu terytorialnego.	Nie uwzględniono	Przedmiotowy dokument określa ramy do podejmowania dalszych działań w związku z powyższym nie ma konieczności przygotowywania wytycznych do procedury kontroli. Regulacje w zakresie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska zostały zawarte m.in. w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy

					<p>prawa nakładają również na wójtów, burmistrzów prezydentów miast obowiązek kontroli w zakresie utrzymania czystości i porządku. Kontrole powinny być prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami.</p>
			<p>Wprowadzić dwa (2) terminy likwidacji starych źródeł ciepła tj. inny dla terenu miejskiego i inny dla terenu wiejskiego.</p>	<p>Nie uwzględniono</p>	<p>Ograniczenia w zakresie stosowania paliw i urządzeń na obszarze województwa łódzkiego, w tym terminy likwidacji starych, niskosprawnych źródeł ciepła wynikają z „uchwały antysmogowej” obowiązującej na obszarze województwa łódzkiego.</p>
			<p>Wskazać źródła danych wyjściowych przedstawionych w projekcie uchwały wskaźników monitorujących np.</p> <ul style="list-style-type: none"> - powierzchnia budynków, a powierzchnia budynków, w których dokonano zmiany sposobu ogrzewania, - lub ilość zmienionych źródeł ciepła, - lub ilość wykonanych termomodernizacji. <p>W zasobach gminnych brak jest takich danych/informacji, również nie uwzględniono w projekcie uchwały (tabela nr 32) - wpisano 0.</p>	<p>Nie uwzględnione</p>	<p>Wskazane w tabeli 39 wartości stanowią wymagany do osiągnięcia w poszczególnych latach efekt rzeczowy tj. powierzchnię lokali na której wymagana jest zmiana sposobu ogrzewania w celu poprawy jakości powietrza na terenie poszczególnych gmin. Cyfra „0” w przypadku gminy Dalików oznacza, że nie jest ona zobligowana Programem do osiągnięcia efektu rzeczowego w ramach działania naprawczego PL1002_ZSO dotyczącego redukcji emisji zanieczyszczeń ze źródeł małej mocy do 1 MW . Nie mniej jednak, nie ogranicza ani nie zwalnia to gminy z realizacji działań w zakresie poprawy jakości powietrza.</p>

10.	<p style="text-align: center;">Wójt Gminy Grabica</p>	<p>Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej</p>	<p>Opiniuję pozytywnie projekt z uwagą: - proszę o uwzględnienie uwag i wniosków Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece, które przesyłam w załączeniu.</p> <p>Uwagi i wnioski Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece w związku z</p> <p>Aktualizacją programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka wraz z prognozą oddziaływania na środowisko</p> <p>UCHWAŁA NR XX/304/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy aglomeracja łódzka wprowadza ograniczenia eksploatacji urządzeń na odnawialne paliwa stałe spełniających wymogi ekoprojektu w tzw. dni smogowe.</p> <p>Projekt aktualizacji Programu Ochrony Powietrza powiela ten i inne błędy UCHWAŁY NR XX/304/20 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 15 września 2020 r.</p> <p>Zakaz używania kominków w tzw. dni smogowe nie może dotyczyć kominków spełniających wymogi ekoprojektu. Z programu należy usunąć wszelkie zapisy dyskryminujące drewno, które jest odnawialnym źródłem energii oraz wszelkie zapisy promujące gaz, który jest paliwem kopalnym.</p> <p>POP ogranicza prawo własności, poprzez wprowadzenie zakazu eksploatacji kominków i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na biomasę w określone dni, naruszając tym samym art. 31ust. 3 Konstytucji RP. POP będąc aktem prawa miejscowego powinien w zakresie ograniczenia prawa własności opierać się na wyraźnej delegacji ustawowej. Delegacji takiej nie daje Art. 91 Ustawy Prawo Ochrony Środowiska. Ograniczenia polegają na zakazie eksploatacji przez co uniemożliwiają korzystanie ze spełniających</p>	<p>Nie uwzględniono</p>	<p>Przekazane uwagi i wnioski Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece odnoszą się do strefy aglomeracja łódzka.</p>
-----	--	---	--	-------------------------	--

		<p>obowiązujące normy i legalnie zakupionych oraz zamontowanych urządzeń zgodnie z ich przeznaczeniem – tym samym naruszają istotę prawa własności. Z braku ustawowego określenia dopuszczalnych ram ograniczeń praw i używając argumentu potrzeby poprawy jakości powietrza ustawodawca na poziomie uchwał lokalnych mógłby zabronić dosłownie wszystkiego i każdemu. Każda bowiem aktywność człowieka ma wpływ na środowisko i jakość powietrza.</p> <p>Projekt aktualizacji w zakresie kominków nie zawiera ani prawidłowej diagnozy ani analizy problemu emisji opartej na inwentaryzacji urządzeń. Jeśli POP wprowadza zakaz eksploatacji bardzo konkretnej, wąskiej grupy urządzeń, to ich wpływ na środowisko powinien być dokładnie udokumentowany aby taki zakaz był uzasadniony. Emisja z urządzeń ekoprojektowych ma minimalny udział w całości emisji w strefie aglomeracja łódzka. Naszym zdaniem przekroczenie delegacji ustawowej polega tu na tym, że z powodu złej jakości powietrza ograniczono eksploatację urządzeń, których wpływ na emisję nie został udokumentowany. Ustawa bowiem istotnie umożliwia wprowadzanie zakazów ale pod pewnymi warunkami.</p> <p>Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Program Ochrony Powietrza powinien zawierać podział źródeł zanieczyszczeń i planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych. Skoro jednym z działań naprawczych jest zakaz eksploatacji kominków, a wkrótce będą to tylko kominki ekoprojektowe, to ta grupa urządzeń powinna być wyszczególniona w projekcie jako źródło zanieczyszczeń a jej udział w zanieczyszczeniu powietrza powinien być udokumentowany. Niestety projekt nie zawiera takich informacji. Projekt nie określa również planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego, jaki spowoduje wprowadzenie działania naprawczego w postaci zakazu eksploatacji kominków. Pod tym względem projekt nie</p>		
--	--	--	--	--

		<p>spełnia wymogów ustawowych.</p> <p>Zgodnie z Art. 91 punkt 7a Ustawy Prawo Ochrony Środowiska, opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien uwzględniać przeprowadzone przez zarząd województwa analizy udziału w przekroczeniach poziomów substancji w powietrzu poszczególnych grup źródeł emisji tych substancji i określać odpowiednie działania naprawcze w przypadku przekroczenia obowiązujących poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych substancji. Projekt nie zawiera takiej analizy dla grupy źródeł emisji jaką są kominki, a w szczególności kominki ekoprojektowe.</p> <p>Z tych właśnie powodów w lipcu tego roku Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie uchylił mazowiecki Program Ochrony Powietrza w zakresie, w jakim wprowadzał on ograniczenia eksploatacji kominków.</p> <p>Drewno jest paliwem ekologicznym na każdym etapie jego przetwarzania i energetycznego wykorzystania. Produkcja drewna opałowego nie ma negatywnego wpływu na poziom zalesienia w Polsce a wręcz przeciwnie: stymuluje rozwój gospodarki przez zalesianie niezagospodarowanych gruntów i zapewnia miejsca pracy. Paliwa drzewne są w głównej mierze produktem ubocznym pozyskiwania i przetwarzania drewna pełnowartościowego wykorzystywanego w przemyśle meblarskim i w konstrukcjach drewnianych. Lokalnie wykorzystywanie drewna przekłada się na minimalny ślad węglowy wynikający z transportu i przygotowania do wykorzystania jako stałego biopaliwa. Drewno z polskich lasów, jako uboczny produkt gospodarki leśnej, jest powszechnie dostępne i niedrogie. W przypadku ogrzewania drewnem powstaje tyle samo dwutlenku węgla ile wchłonęło ono podczas swojego wzrostu, czego rezultatem jest zerowy bilans emisji CO₂. Jest to zgodne z polityką UE, której celem jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050r. Używanie drewna, w przeciwieństwie do gazu, który jest paliwem</p>		
--	--	---	--	--

		<p>kopalnym, nie wiąże się z emisją gazów cieplarnianych i pozwala na spełnienie wymaganego przez UE udziału OZE w miksie energetycznym. Badania kominków w warunkach rzeczywistych wykazały, że emisja pyłów mieści się w granicach wyznaczonych przez Ekoprojekt a emisja BaP jest 100 do 1000 razy niższa niż przewidują to normy.</p> <p>Wspomniane badania to:</p> <p>1. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane w 2021 r. na zlecenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kominki i Piece przez Przedsiębiorstwo Badań i Ekspertyz Środowiska „SEPO” (Raport z badań o numerze 527/10-20/1 i publikacja w Science Direct https://authors.elsevier.com/c/1fIQc7tDQ9Kmmo). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 95,8% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i o 97,5% niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE.</p> <p>2. Badanie kominka w warunkach rzeczywistych wykonane na zlecenie firmy Hajduk przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) w 2022 r. (Nr ewidencyjny IChPW 47/2022). Badanie to wykazało, że emisja BaP z kominka jest o 98,3% niższa niż przewiduje to wskaźnik EMEP i aż o 99 % niższa od wskaźnika Krajowej Bazy KOBiZE.</p> <p>W opinii IChPW (obecnie Instytut Technologii Paliw i Energii) kominki spełniające wymogi ekoprojektu wpisują się w trend rozwojowy urządzeń OZE minimalizujących negatywne oddziaływanie na jakość powietrza i są rekomendowane szczególnie w miejscach narażonych na pojawienie się tzw. epizodów smogowych.</p> <p>Drewno jest najtańszym, lokalnym i najłatwiej dostępnym źródłem energii a jednocześnie paliwem odnawialnym. Drewno zastępuje importowane paliwa co prowadzi do wzrostu zatrudnienia w regionie przy pracy w lasach, pozyskiwaniu i przetwórstwie drewna. Pracownicy zatrudnieni w regionie wydają zarobione pieniądze w regionie. Import</p>		
--	--	--	--	--

		<p>paliw powoduje odpływ pieniędzy z regionu. Zakazy i ograniczenia eksploatacji kominków należy zastąpić edukacją na temat prawidłowego spalania.</p> <p>Programy Ochrony Powietrza powinny być tworzone z dbałością o bezpieczeństwo energetyczne obywateli poprzez promowanie ogrzewaczy pomieszczeń opalanych odnawialną biomasą leśną, spełniających wymagania EKOPROJEKTU na równi z innymi urządzeniami zasilanymi OZE (jak np. pompy ciepła, fotowoltaika). Przepisy takie nie mogą prowadzić do powstawania lub zwiększania zjawiska ubóstwa energetycznego. Importowane paliwa – gaz, węgiel, energia elektryczna – są droższe niż paliwa lokalne, takie jak drewno. W sytuacjach klęsk żywiołowych lub kryzysu energetycznego są one też trudno dostępne. Ograniczenia dla drewna lub ograniczenia eksploatacji urządzeń na drewno w oczywisty sposób powodują większe koszty dla gospodarstw domowych.</p> <p>W obliczu rosnących cen gazu, braku pewności co do ciągłości dostaw tego surowca oraz zawieszenia przez dostawców gazu wykonywania nowych przyłączy, wszelkie ograniczenia możliwości używania biomasy prowadzą wprost do ubóstwa energetycznego i godzą w bezpieczeństwo energetyczne uzależniając ludzi od dużych sieci przesyłowych i skazując na monopol dostawców i związane z tym wysokie ceny. Ograniczenia i zakazy dla najtańszego, lokalnego i odnawialnego źródła energii jakim jest drewno w oczywisty sposób pogarszają i tak trudną sytuację osób najuboższych. Inne źródła energii lub nowoczesne i drogie technologie są dla osób najuboższych po prostu nieosiągalne. Program przez swoje dotychczasowe zapisy prowadzi do powstawania zjawiska ubóstwa energetycznego.</p> <p>POP wielokrotnie posługuje się pojęciem "paliwa stałe" bez rozróżnienia, czy chodzi o paliwa stałe kopalne (węgiel i paliwa produkowane z jego udziałem) czy o paliwa stałe odnawialne (biomasa, drewno i pellet). Postulujemy</p>		
--	--	--	--	--

		<p>wprowadzenie, stosowanie i wyraźnego rozgraniczenia pojęć „biopaliwa stałe odnawialne” (np. drewno pellet, biomasa) i „paliwa stałe kopalne”. Taki podział obowiązuje w przepisach Unii Europejskiej oraz Rzeczypospolitej Polskiej.</p> <p>Planowana rozbudowa sieci gazowej i promocja przez program gazu, który jest paliwem kopalnym przy jednoczesnych ograniczeniach eksploatacji i nierównym traktowaniu urządzeń na drewno (OZE) doprowadziły do tego, że wymiana starych, wysokoemisyjnych urządzeń na nowoczesne, niskoemisyjne nie przebiega w zadowalającym tempie. Postulujemy rewizję programu ochrony powietrza pod kątem usunięcia zapisów promujących gaz, ogrzewanie gazem i rozbudowę sieci gazowej. Takie zapisy prowadzą wprost do promowania gazu (z importu), który jest paliwem kopalnym kosztem drewna będącego odnawialnym i ekologicznym źródłem energii.</p> <p>POP wielokrotnie mówi o preferencjach dla instalacji i wymiany źródeł ciepła na OZE wyłączając z zakresu tego pojęcia drewno i biomasę, które zgodnie z ustawą o OZE są odnawialnymi źródłami energii. W tym kontekście cały POP jest wadliwy ponieważ opiera się na błędnym i niezgodnym z polskim stanem prawnym założeniu, że drewno i biomasa, które są paliwami stałymi, nie są odnawialnymi źródłami energii. Konsekwencją takiego podejścia jest dyskryminacja stałych odnawialnych źródeł energii przejawiająca się m.in. w pomijaniu ich przy programach dotacyjnych lub w niesłusznym preferencjach dla gazu, który jest paliwem kopalnym, dla pomp ciepła (w naszych warunkach nie są one OZE, gdyż działają na prąd pozyskiwany ze spalania paliw kopalnych) lub dla innych OZE.</p> <p>Zaktualizowany Program oprócz zniesienia zakazów i ograniczeń eksploatacji urządzeń na drewno, powinien uwzględniać promocję drewna (odnawialnego źródła energii) i urządzeń na drewno, edukację w zakresie prawidłowego spalania oraz działania zmierzające do eliminacji spalania śmieci w gospodarstwach domowych.</p>		
--	--	--	--	--

11.	Burmistrz Łasku	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	Opiniuje pozytywnie projekt z uwagi na konieczność podejmowania działań, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza. Jednakże wnoszę o:	-	-
			<p><i>Wprowadzenie zmiany dotyczącej wskaźnika efektu rzeczowego działania naprawczego PL1002/01 (lub PL1002_ZSO)</i></p> <p>Jako efekt ekologiczny przyjęto redukcję zanieczyszczeń PM10, PM2,5, B(a)P i O3, a jako wskaźnik monitorowania ilości i powierzchnie budynków, w których zlikwidowano nieefektywne indywidualne źródła ciepła i zastąpiono je nowymi w rozbiciu na poszczególne rodzaje. Natomiast jako metodę monitorowania efektu rzeczowego realizacji działania przez poszczególne gminy przyjęto wyłącznie powierzchnię, na której wymagana jest realizacja zadania.</p> <p>Stosowane dotychczas metodyki przeliczeń służących do wyliczenia redukcji zanieczyszczeń w oparciu o powierzchnię budynku przy rozróżnieniu na poszczególne nowe źródła ciepła podaje w wątpliwość zasadność odnoszenia się tylko do powierzchni, na której wymagana jest realizacja zadania.</p>	Nie uwzględniono	<p>Wskaźnik monitorowania modernizowanej powierzchni budynków stanowi ilość m² powierzchni użytkowej poddanej termomodernizacji. Wskaźnik ten jest rzeczowym argumentem skuteczności zmniejszenia udziału powierzchni ogrzewanych za pośrednictwem nieefektywnych źródeł ciepła. Podanie ilości koniecznych do wymiany nieefektywnych źródeł energii może doprowadzić do wymiany określonej liczby kotłów jednak o niewystarczającej mocy, która nie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń w wystarczającym stopniu i tym samym nie spełni koniecznych do osiągnięcia celów redukcji emisji wskazanych w Programie ochrony powietrza.</p> <p>Sposób określenia powierzchni użytkowej budynków wskazuje ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych.</p> <p>Źródłem danych o powierzchni, po zrealizowaniu zadania mogą być dokumenty będące w posiadaniu właściciela nieruchomości, które będą potwierdzały faktyczną powierzchnię użytkową budynku lub instytucje udzielające dofinansowania.</p>

			<p>wprowadzenie zmiany dotyczącej wskaźnika efektu rzeczowego działania naprawczego PL1002/02 (lub PL1002_EE)</p> <p>Wprowadzenie wymogu przeprowadzenia przez gminę minimum 3 wydarzeń edukacyjnych związanych z ochroną powietrza w roku w przypadku mniejszych gmin jest znacznym utrudnieniem. Przeprowadzanie dotychczas 2 wydarzeń edukacyjnych związanych z ochroną powietrza w roku stanowić mogło już dla nich wyzwanie.</p>	Nie uwzględniono	<p>Działania edukacyjne w zakresie ochrony powietrza są niezwykle istotne w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców. W związku z wynikami rocznej oceny jakości powietrza za rok 2021, w oparciu o którą przygotowana jest zmiana Programu, należy zintensyfikować działania naprawcze, w tym również w zakresie edukacji ekologicznej dlatego też zwiększono liczbę wydarzeń edukacyjnych z 2 na 3 w ciągu roku na terenie każdej gminy. Określony wskaźnik monitorowania jest realnym do osiągnięcia nawet dla mniejszych gmin. Ponadto dane ze sprawozdań okresowych składanych corocznie przez gminy wskazują, że większość gmin osiąga zamierzony parametr a nawet niejednokrotnie go przekracza.</p> <p>Dodatkowo, w projekcie dokumentu wskazano możliwości pozyskania dofinansowań na działania edukacyjne.</p>
12.	Burmistrz Strykowa	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	<p>Burmistrz Strykowa pozytywnie opiniuje projekt uchwały.</p> <p>Jednocześnie Burmistrz Strykowa zwraca uwagę, na wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 lipca 2023 r. sygn. akt IV SA/WA 771/23, w którym Sąd stwierdził nieważność części zapisów uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. nr 115/20 w przedmiocie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowiecki, w którym zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu</p>	Częściowo uwzględniono	<p>Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 10 lipca 2023 r. Sygn. Akt IV SA/Wa 771/23 dot. stwierdzenia nieważności uchwały Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 8 września 2020 r. nr 115/20 w przedmiocie programu ochrony powietrza dla stref w województwie mazowieckim, w których zostały</p>

		<p>dotyczącego, dotyczących zakazu korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej (kominków, piecyków kominkowych, piecyków ozdobnych) za wyjątkiem sytuacji gdy jest to jedyne źródło ciepła lub gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna wskutek awarii. Taki sam zakaz znajduje się wśród działań operacyjnych przypisanych dla poziomu ostrzegania 2 i 3 w Planie działań krótkoterminowych opiniowanej uchwały.</p> <p>W związku z powyższym wnoszę o uwzględnienie ww. orzeczenia WSA w Warszawie w treści zapisów projektu uchwały Sejmiku Województwa Łódzkiego zmieniającej uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza oraz planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej, również w związku z brakiem podstaw prawnych do egzekwowania środków regulujących korzystanie z kominków. Jedyne straże miejskie lub policja mogą nielicznie weryfikować gospodarstwa domowe pod względem przestrzegania zaleceń i nakazów określonych w Planie działań krótkoterminowych.</p>		<p>przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu nie jest prawomocny zatem nie może stanowić obowiązującej wykładni dla przytoczonych kwestii. Należy jednak zauważyć, że plan działań krótkoterminowych w strefach województwa mazowieckiego dotyczy zakazu korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej podczas gdy w dokumencie dla strefy łódzkiej w przypadku zakazu palenia w kominkach nie został ograniczony rodzaj spalane go paliwa. Ponadto w przypadku Planu działań krótkoterminowych w strefach woj. mazowieckiego zakaz korzystania z instalacji do spalania biomasy drzewnej dotyczy działań dla poziomów ostrzegania 1, 2 i 3 co w praktyce powoduje, iż zakaz ten obowiązuje przez kilka miesięcy w roku, podczas gdy czas trwania zakazu korzystania z kominków na terenie strefy łódzkiej, wynikający z ogłoszenia wystąpienia poziomów ostrzegania 2 lub 3 nie przekracza zwykle kilkunastu dni w roku.</p> <p>Wskazana w projekcie dokumentu grupa urządzeń w postaci kominków niebędących jedynym źródłem ogrzewania której dot. zakaz palenia, w przypadku wystąpienia poziomów ostrzegania 2 lub 3 PDK zostanie rozszerzona o ogrzewacze wolnostojące i piece kaflowe.</p>
--	--	---	--	--

					<p>Ponadto w Planie działań krótkoterminowych (Poziomy 2 i 3) dla działania dot. zakazu palenia w kominkach niebędących jedynym źródłem ogrzewania określony zostanie wyjątek od zakazu, poprzez dodanie zapisu, że zakaz „nie dotyczy sytuacji, gdy do lokalu nie jest dostarczana energia elektryczna na skutek awarii”.</p> <p>Regulacje w zakresie kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska zostały zawarte m.in. w ustawie Prawo ochrony środowiska. Przepisy prawa nakładają na wójtów, burmistrzów prezydentów miast obowiązek kontroli również w zakresie utrzymania czystości i porządku.</p>
13.	Wójt Gminy Wartkowice	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	<p>Gmina Wartkowice opiniuje pozytywnie przedłożony projekt uchwały z poniżej wymienionymi uwagami:</p> <p>W tabeli nr 32. dot. wymaganego efektu rzeczowego dla realizacji działania naprawczego PL1002_ZSO dla poszczególnych gmin w strefie łódzkiej zastosowano wskaźnik wynikający z jakości powietrza w danej gminie. Zastosowany wskaźnik jest nie miarodajny, a wymagania związane z potrzebą wymiany źródeł ciepła winny być określone na podstawie danych zgromadzonych w Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. W związku z powyższym wnioskujemy o uwzględnienie potrzeb w tym zakresie.</p> <p>W przedstawionych działaniach naprawczych program nakłada na gminy dodatkowe obowiązki bazujące na środkach własnych samorządów. Dla wielu jednostek będą to koszty znaczące i nie ma możliwości obciążenia nimi</p>	Nie uwzględniono	Uwagi złożono po terminie.

			budżetów. Wobec powyższego Program powinien w pierwszej kolejności zakładać wydatkowanie środków zewnętrznych, a jedynie fakultatywnie zależnie od możliwości finansowych gminy wydatkowanie środków z własnych budżetów.		
14.	Prezydent Miasta Skierniewice	Projekt programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej	Pozytywna opinia do ww. projektu uchwały. Wnoszę jednak o uwzględnienie następujących uwag:	-	-
			W punkcie 7.3 załącznika do uchwały o nazwie Harmonogram realizacji wszystkich działań naprawczych, w tabeli 31 w pozycji „Wskaźnik monitorowania”, proponuję odstąpić od obowiązku określania powierzchni budynków objętych działaniami a pozostawić liczbę budynków objętych działaniami. Uzyskanie informacji o powierzchni budynków jest trudne, szczególnie w kontekście terminu złożenia sprawozdania (15 luty, natomiast do jednostek, z których pozyskujemy informacje możemy wystąpić dopiero po 1 stycznia, często jednostki te nie dysponują takimi informacjami).	Nie uwzględniono	Wskaźnik monitorowania modernizowanej powierzchni budynków stanowi ilość m ² powierzchni użytkowej poddanej termomodernizacji. Wskaźnik ten jest rzeczowym argumentem skuteczności zmniejszenia udziału powierzchni ogrzewanych za pośrednictwem nieefektywnych źródeł ciepła. Podanie ilości koniecznych do wymiany nieefektywnych źródeł energii może doprowadzić do wymiany określonej liczby kotłów jednak o niewystarczającej mocy, która nie pozwoli na ograniczenie emisji zanieczyszczeń w wystarczającym stopniu i tym samym nie spełni koniecznych do osiągnięcia celów redukcji emisji wskazanych w Programie ochrony Powietrza. Sposób określenia powierzchni użytkowej budynków wskazuje ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych. Źródłem danych o powierzchni, po zrealizowaniu zadania mogą być dokumenty będące w posiadaniu właściciela nieruchomości, które

					<p>będą potwierdzały faktyczną powierzchnię użytkową budynku, lub instytucje udzielające dofinansowania.</p> <p>Ustawodawca określając terminy przekazywania sprawozdań oraz wskazując wskaźniki monitorowania postępu dla planowanych działań naprawczych uznał, iż czas potrzebny na zebranie danych jest wystarczający.</p>
			<p>W punkcie 7.3 załącznika do uchwały o nazwie Harmonogram realizacji wszystkich działań naprawczych, w tabeli 33 w pozycji „Efekt rzeczowy”, proponuję istniejący zapis zmienić na: Minimum 2 wydarzenia edukacyjne związane z ochroną powietrza w roku, na terenie każdej gminy. Czyli proponuję pozostawić zapis jaki ma miejsce w obecnie obowiązującym Programie Ochrony Powietrza.</p>	<p>Nie uwzględniono</p>	<p>Działania edukacyjne w zakresie ochrony powietrza są niezwykle istotne w celu podnoszenia świadomości ekologicznej mieszkańców. W związku z wynikami rocznej oceny jakości powietrza za rok 2021, w oparciu o którą przygotowana jest zmiana Programu, należy zintensyfikować działania naprawcze, w tym również w zakresie edukacji ekologicznej dlatego też zwiększono liczbę wydarzeń edukacyjnych z 2 na 3 w ciągu roku na terenie każdej gminy. Określony wskaźnik monitorowania jest realnym do osiągnięcia nawet dla mniejszych gmin. Ponadto dane ze sprawozdań okresowych składanych corocznie przez gminy wskazują, że większość gmin osiąga zamierzony parametr a nawet niejednokrotnie go przekracza.</p> <p>Dodatkowo, w projekcie dokumentu wskazano możliwości pozyskania dofinansowań na działania edukacyjne.</p>